

Ключі Любові або Вічне жіноче «ждання»

Яструбецька Галина. Memorioglifika (Різьблення на пам'яті). Поезія. – Луцьк: «Твердиня», 2009. – 112 с.

У сучасному літературному меню прискіпливий читач-гурман навряд чи відшукає таку екзотично-поетичну «страву», як «Меморіогліфіка». Вона така ж незвична, чудернацька, як свого часу була драматична поема, чи роман у віршах.

Дебютна поетична збірка волинської авторки Галини Яструбецької – шість циклів книги – новаторська за своїм оригінальним авторським визначенням жанру – поетична меморіогліфіка (різьблення на пам'яті). Оце, на перший погляд, чудернацьке сплетіння емоцій-снінь-думок-чуттєвості вдалося, як не дивно, вловити Євгенові Барану, який є автором передмови («Євангеліє серця») до названої збірки.

Мотиви, образи, манера викладу думок подекуди нагадують то поезію Антонича, то Барки, то Стуса. Але все-таки, збірка є абсолютно авторським, особистим і особистісним сприйняттям світу, з власним досвідом і спостереженнями, образами, асоціаціями.

Поезія «Меморіогліфіка» - напрочуд ніжне, прозоре мереживо, сплетене жіночою рукою, натхненне жіночою енергетикою, переповнене не до кінця зреалізованою ще любов'ю («Я хочу у Любов...»), бажанням кохати і бути коханою, осяяне дивовижним світлом, проміння якого сягають небесі.

Це поезія не проста, не для пересічного читача. Її читач-співрозмовник повинен мати певний життєвий досвід, бути цільною, сформованою особистістю, з філософським складом мислення. Поезія Галини Яструбецької багата метафорично, сповнена символіки, алегорій та алюзій.

Стиль і манера письма – модерна, інколи нагадує високу Барчину поезію. Вона сповнена дивовижних візій, асоціативних натяків та подекуди «вибриків», занурена у глибини пам'яті, прапам'яті та підсвідомості.

Всупереч жіночій логіці розгортається тверезо-раціональний простір буття, часопростір Вічності.

Спостерігаємо зовнішню і внутрішню дію, динамічність розгортання думки-ідеї чи колоритного пейзажного або душевного полотна.

Мить авторка карбує тонкими, ледь вловимими штрихами («І звучить на шипшині кармазинова фуга»; «Ранок на лузі льонами устелений, гаптований росами, повірником оторочений. Кожна квітка акафіст складає. Кожна травинка причастя приймає...»)

Емоційний стан ліричної героїні напружений, її бентежать реалії життя: «А тепер? Де я тепер? І хто я? Хто круг мене...»; «Світ, той, що докола, тільки без людей. Фальшивлять...»; «Підступили до горла сльози цілого світу». Внутрішнє єство наповнене і переповнене бажаннями, а самотність – це свідоме прагнення побути наодинці із власними думками-спогадами.

Образ «снігової королеви», що несподівано сповідається у крижаній капличці, враз розбивається на скалки – і овва! – перед нами постає витончена аристократка, шляхетна панянка, що, однак, знає собі ціну і має гаряче серце (*«Я знаю вже, чому вовчицею кружляю над проваллям...»*).

Вражає готовність героїні до auto da fe на вогні любові, її одержимість вічним і чистим почуттям (*«Підриваю серце, всі зорі плавляться, але знову на дні мого Неба горить сузір'я Любові», «Поза любов'ю ти – без тіні»*).

Мова рухів думки і тіла ліричної героїні чисто жіноча – граційна, гнучка, тендітна, але водночас, не здатна пристосовуватись під чиєсь «ложе». Адже вона – героїня – самодостатня, багатогранна особистість із почуттям власної (і суто жіночої) гідності, яка не замикається у своєму тихому щасті, а радо і щедро ділить його з близькими.

Поетеса інкрустує емоціями, різьбить почуттями, прикрашає чисто жіночими вражіннями навколишній світ, розмальовує його барвами, що не снились і веселці (*«Любов'ю по ніжності уста вигантовують ієрогліфи дивні...»*; *«Мойого серця плач гамує сон, кладе шарітку – квітку в узолов'ї, вкриває шовком спогаду, любов'ю мережить сині уставки вікон»*).

«Палімпсестування» підвладне не лише поетові. Віднині і поетесі. Вплив Стусової поезії вчувається і у «жданні» (як вироку жіночої долі).

Тайнопис віршів – поміж рядками. Завуальовано найінтимніше, найпотаємніше. Зрозуміють лише посвячені.

Поетичне полотно виписане пастельними тонами, ледь вловимими мазками. Хоча подекуди трапляються досить різкі, категоричні спалахи і кольорів, і порухів душі, імпресія змінюється експресією (*«Крізь сутінки просвічується яблуневий цвіт. І ластівчина шийка біліє ніжно в горлечку гнізда. Розливсь, бринить, як весняна вода, погідний вечоровий світ»*; *«Спадають весняні сутінки, як вишита сорочка тонкого полотна, по пазусі – ожинові куці. Ще мить – і біло-біло завирюють, галузочки тоненькі серпанком цвіту вгорнуться...»*). Колористика поетичної збірки – один із ключових моментів до розуміння неймовірно емоційних вершин і глибин, «почуттєвих веселок».

Вчувається стишена музика, яка гармонійно вплітається в думки автора – коли соната, коли ноктюрн, які дозволяють створити певний настрій, зазирнути у глибини свідомості ліричної героїні (*«Мелодіями дивнооких коників уцерть наповнені тендітні дзвоники Музично-сині колихливі вогники пливуть й пливуть, неначе зграйка човників, що вітер від причалу відігнав»*).

Поетеса сповідує пантеїзм і якесь особливе, осучаснене язичництво, свято поклоняється вітрові, сонцю, зорям, небу (*«Зірки і Птиці, Капища, Вогні, Жертовники, Престоли кам'яні...»*). Стихії Води, Землі, Вогню і Повітря досить органічно поєднались у світовідчутті і світосприйнятті ліричної героїні – вона має над ними владу, знає магичні заклинання на кшталт «Ми з тобою однієї крові!»: *«Там зі мною разом Вода й Вогонь, і Зорі, й Вітер, й Небо. Ото мій дім»*) Досить яскраво вирізьблені авторкою архетипи лісу, озера, гаю. Її храм – природа (*«Високий Лід»*), алтар святості і жертвності – любов.

Простір поезій – відкритий, безмежний, коли запрагло лету і варто дати волю почуттям («в позасвіт, в позапростір, в позасерце», перенасиченій любов'ю душі, і замкнутий, коли героїня потребує затишку, сховку в хвилини самоти і слабкості («снувавсь навколо мене ніжний кокон. Затишно, спокійно, як удома...»)).

Готичність поезії Галини Яструбецької – шляхетна, витончена, вишукана. Вектор і орієнтир високих поривань ліричної героїні – у високості («понад проваллям», «пам'ять теж висока», «пульсують небеса», «Густішає туман і піднімає дерева над землею», «Мене журавлі... підняли на крила...», «Висота і порив – одвічна могутня сила!»).

Флористично-географічна символіка створює відчуття присутності в абсолютно конкретній місцині (калина, шипшина, груша, яблуня, черемха, ліщина, луг, гай), що є свідченням (і доказом) залюбленості авторки у рідний поліський край, у малу батьківщину. Відлуння «поліської доли», генетичний зв'язок із рідною землею вчувається у «дереві роду», у вишиванці, у маминому садку: «Тут моє дитинство ляними простинями устелялось...», «у рідні звуки, запахи й переблиски вогню...», «Ой чим, моя мамо, колиску встеляла...». Національна самобутність авторки чітка і незаперечна – українка, дівчина з Полісся, з озерного краю.

Читача переслідує відчуття незримої, віртуальної присутності невідомої особи, що, очевидно, має функцію урівноваження життєвих терезів, стишення чуттєвої експресії думок, поривань у «нескінченість» ліричної героїні («За душу тягне нескінченність. За руку – Ти»).

«Різьблення по пам'яті» - це автобіографічні малюнки, етюди та ескізи, замальовки з натури, основним сюжетом яких є життєві реалії, спілкування з людьми, світом, природою. Пошук гармонії людини, соціуму та природи – основна ідея поетичної збірки.

Сакральні образи, що раз-по-раз виринають на сторінках книги, супроводжують мандрівку ліричної героїні у реальний, подекуди (і зачасти!) жорстокий і несправедливий світ людей.

Повноцінним співавтором поетичної збірки є талановита волинська художниця Наталя Кумановська, яка не просто проілюструвала книгу Г. Яструбецької, а прониклася жіночою сутністю на глибинному, сповідальному рівні пам'яті. Її ніжно-небесні акварелі є візуальним продовженням думок і авторки, і ліричної героїні. Вражає надзвичайно гармонійний симбіоз, тандем жіночих порухів, унісон сердечних ритмів, паралельні шляхи у пізнанні Всесвіту, Людини, Любові двох сучасних жінок.

Але – попри все, наперекір усім негараздам Долі, - велично і заклично звучить: «Цвіте любов!».

Життєствердно. Життєсяйно. Життєлюбно.

Олена Маланій (Луцьк)